

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cola intréga, candu numai diumetate, adeca dupa momentul impregiurariloru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patraru	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patraru	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune: **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresa si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu spenditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetitile sq facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se artelepa.

Viena 21/3 dec. 1867.

Planulu unei conferintie europene in caus'a Romei se desfasiura si naintéza dar cu o rapediune nu mai mare de catu a melciului candu si-muta locuinti'a.

Multe neisuintie ale guvernului francescu (demne de o cauza mai buna) nu pota areta inca rezultate mai mari de catu trei invoiiri, anume a Papei, Italiei (in principiu numai si cu reserva) si a Suietierei carea si dens'a face conditiuni intre cari prima este: consideratiunea dorintieloru Italiei.

Se da cu socotéla cumca cateva state de cele micutie niemtiesei de cari mai existu, inca si-vor fi datu invoieirea, magulite prin invitatiunea ca Napoleone si-a adusu a minte si de existinti'a loru pre umilita si seraca in realitate, inse mare si nobila in aspiratiuni. Dar invoieirea acestoru state nu se ivesce inca pre fatia, caci pare a fi cu precautiune pentru casulu daca s'ar superá d. Bismark, atunci ele se se pota retrage frumosielu rogandu pre domnulu cancelarulu alu confederatiunei se nu fie cu superare.

Ata'ta de securu ca de se va intruni conferinti'a, guvernulu papale nu va detori mare multiamita Franciei pentru ingrigirea sa, caci prin acést'a n'a facutu alia de catu ca a schimbatu pre nemici-torii puterii lumesci a Papei, adeca in locu d'a lasa pre Garibaldi s'o nemicé-sca, o dede Europei totu spre acestu scopu, precum se prevede acum.

O mangaiare remane curtii de Rom'a, mangaiarea „socios habuisse malis,” caci necazurile Franciei provenite din asta cestiune nu sunt-mai mici de catu ale guvernului papale. Adeca Franci'a intrevenise la Rom'a cu titlulu d'a restitui „securitatea.” Astadi cas'a reprezentantiloru poporulu francescu, dfaristic'a liberala, Angli'a si Itali'a, condemnandu interventiunea, afirma ca „securitatea” Papei e restituita, deci Napoleone se-si retraga armat'a de la Rom'a. Din contra diurnalulu oficiale din Roma pu-

blica insciintiaru despre noue pregatiri de ale garibaldianiloru, se alatura senatulu francescu, clerilalii cu dfaristic'a loru, cari toti afirma ca „securitatea” Papei nu e stabilita, deci Napoleone se nu-si retraga armat'a de la cetatea eterna. Éca asié e pusetiunea lui Napoleone, neci póte esi din Rom'a, neci póte remane acolo, fara ca se irite in contra sa pre o partita seu alt'a.

— Catorva reprezentanti in diet'a prusésca li s'au facutu procese pentru unele cuventari tienute antiertiu. Tribunalele i-au osenditu. Diet'a acum si-a facutu unu nou articlu pentru imunitatea deputatiloru si libertatea cuventulu. Remane inse indoiéla cum lu va splicá regimulu si tribunalele acusi la ocaziunea data. Procedur'a guvernului prusescu e essemplu unicu in anele parlamentarismulu, si cu tóte acestea elu n'a produsu in Germani'a indignatiunea ce s'ar fi potutu asceptá, se pare ca poporulu niemtiescu, schimbandu atati domnitori, si-au schimbatu in catva si sentiemintele in diferite direptiuni.

Intre comissimnea bugetaria si d. Bismark s'a fostu escatu unu nou conflictu constitutiunalu. Diet'a votase unu imprumutu de 60 de milioéne pentru scopuri anumite. Bismark a luat din acestu imprumutu o suma ce s'a datu de desdaunare esregelui de Anover'a. Twes-ten pretindea in comisiune ca Bismark a calcatu increderea, caci a intrebuintiatu banii spre unu scopu ce nu li s'a fostu menitu. Comissimnea cu majoritate a des-cuviintiatu spressiunea lui Twes-ten, si asié Bismark se dechiará multiamitu, si conflictulu e delaturatu.

— Postele rusesce in Romani'a au incetatu, si servitiulu postale si catra Rusi'a lu face statulu romanu. Ministrulu I. Brateanu a datu instructiuni pentru alegeri, a pazi cu acuratéti'a cele ce le prescrie constitutiunea, si a ferit de influintiari. Cu asemene procedura ministeriului nu se va poté imputá ceva presiune.

Érasi cestiunea de natiunalitate.

Majoritatea dietei unguresce se sfiesci de catra cestiunea de natiunalitate, casí morbosulu de diu'a operatiunei. Inse operatiunea, daca si-are necesitatea constatata, cauta se se intemple pentru ca morbosulu se-si scape viéti'a. Totu asié este si cu cestiunea de natiunalitate. Ungari'a daca vre se-si scape viéti'a si rol'a politica ce si-o pretinde, cauta se se invoieasca a deslegá cestiunea de natiunalitate, si se se invoieasca catu mai curundu pentru ca situatiunea politica nu-i permite a jacé lungu timpu pre patulu duroriloru. Tóte tierile si natiunalitatile sunt la lucru desvoltandu-si puterile, Ungari'a numai nu vre se se scóle, desí insanetosiaru ei depinde de la ea.

Cumca cestiunea natiunalitatiloru e o cestiune de viéti'a, de venitoriu pentru Ungari'a in sensulu de acum, — acést'a n'o spunemu si demustrámu noi, ci numai repetimu ce li-au spusu bravii nostri reprezentanti in diet'a de la 1861.

Si daca o repetimu acú, caus'a e fati'a ce imbraca orientulu.

In adeveru unele foi ni spunu ca ungruii si-au schimbatu parerile pentru unu momentu si nu vre se se amestece intr'o cestiune ce nu póte promite cu securitate neci unu folosu magiarismulu, — intro cestiune despre care pre bine s'ar poté dice: a bagá bat'a in cuibulu vespiloru.

Dar asemene faime despre intentiuni intiepte duréza numai cate unu momentu, caci delocu vinu altele respan-dindu ca intentiunea magiariloru este a repune pe tronulu Serbiei pe detronatulu principe serbescu Caragjorjevici care acum locuesce in Pesta, — si astfelu prin o operatiune lina dar progresiva a pregati Serbi'a pentru anessarea la Ungari'a.

Nu vom judecá despre valórea seu crediamentulu ce ar fi se-lu dámu cutareia din aceste faime, ci ne marginimu a constatá ca in veri ce direptiune va plecá ministerulu din Buda-Pest'a, e nece-

sitate ca puntulu de manecare se-i fie multiamirea natiunalitatiloru.

Daca ministerulu va remané neutralu in lupt'a ce se pregatesce intre Serbi'a si Turci'a, elu va trebui se multiamésca natiunalitatile caci Croat'a si coloniele serbe sunt aprópe de Serbi'a, si-au aceeași limba si origine, si este bine a preveni ca din o batalia a tierii serbesce se nu se nasca o batalia a natiunalitatei serbesce (seu cum se numescu acú natiunalii: croato-serbesce).

Éra daca ministerulu ar dorí se ie parte, activa se intielege, atunci nu este motivu politicu care se-i recomende a intrá in actiune cu soci nemultiamiti.

Nu mai póte fi neci unu motivu de intieptiune politica, care se faca pre ungrui a amená cestiunea natiunalitatiloru. Motivulu de dreptate inca nu e, caci natiunalitatile nu pretindu drepturile altor'a d. e. ale ungriloru, ci pretindu drepturile loru proprie retienute de unele despusetiuni positive nedrepte.

In catu e pentru cestiunea orientulu, noi am pledatu purure pentru relatiunile amicabili catu se póte de bune catra tóte popórale orientulu. Asié facemu si astadi, voimu pace ca se potemu scadá bugetulu statulu, se potemu usiorá sarcinele mari ce apésa umerii poporulu, — si acést'a o pretendemu intru interesulu libertatii, caci poporulu seracindu se umilesce pana ce si-perde demnitatea sa, si apoi si-perde si nedependinti'a in esserciarea drepturiloru sale politice, astfelu libertatea devine pentru elu o moneta fora de pretiu. Cuceririle belice sunt principie si aspiratiuni din evulu trecutu, ele nu convinu evulu nostru si democratíei, caci astadi scimu pre bine ca nu marimea teritoriulu face puterea cutarui statulu, dovéda Belgiu celu micu care e mai tare de catu Spani'a. Puterea statelor e in adeverat'a libertate natiunala, politica, confesiunala scl. de unde apoi nasce unitatea aspiratiuniloru si tendintieloru, chiar si daca acésta unitate n'a fostu, precum recere logic'a, la

FOISIÓRA.

Discursu

tienutu de Dr. I. Mesiotu in diu'a de St. Sofia a 1867, cu ocaziunea inaugurarii catedrei de limb'a francesa la Gimnasiulu romanu gr. or. din Brasiovu.

Onorata Adunare!

Motto: „Ce qui importe à l'homme est de remplir ses devoirs sur la terre: et c'est en s'oubliant qu'on travaille pour soi.” dice Rousseau in cartea sa „Emile.”

In diu'a acést'a solencla, in care serbámu cu totii serbatórea St. Sofie, patróncei acestui Gimnasiu, vinu cu placere se adaugu unu elementu nou la festivitátea de bucuria pentru in-florirea acestoru scóle sub aripele numitei patrónce. Astadi ne aflámu in placut'a positiune, a aduce la cunoscenti'a on. publicu, introduce-re limb'e francese la acestu institutu. Astadi am affatu ocaziunea cea mai favorabila, a inauguré in present'i'a unei multimi atatu de destina-se acésta noua catedra.

Escelenti'a Sa, multu venerabilulu nostru

Mitropolitu, barbatulu acést'a, care-si jertfesece tóte puterile sale fisice si spirituale, pentru ca se aduca biseric'a si natiunea sa pe calea progresulu si a in-floririi si care, ca se vorbescu cu cuvintele lui Rousseau „c'est en s'oubliant qu'il travaille pour soi,” fara de a se stingherí prin pedicele si calomniile numeróse ale inimiciloru si clevetitoriloru sei si ai nostri, luca diu'a si nóptea pentru binele comunu, numai pentru ca cunóscé ca e bine si fara a trimitiá in lumea larga tóte faptele sale cele nobile si maretie — acestu intieptu Archieru preveghiandu neincetatu la prosperarea acestui institutu de creștere si instructiune, venindu cu ocaziunea esamenelor din anulu scol. trecutu in mediloculu nostru, a cunoscutu, ca pontru completarea instructiunii publice mai lipsescu unii factori momentosi, si s'a ganditu indata la castigarea acestor'a. Escelenti'a Sa Pr. Mitropolitu, a intielesu spiritulu timpulu si prin urmare necesitatea introducerii desemnulu si limb'e francese la gimnasiulu nostru. Deci, intrandu in contielegere cu corpulu profesoralu si cu on. Eforia, care inca desvólta totu zelulu pentru insaintérea acestui fetu alu seu, a si facutu dispoziitiunile necesarie ca cu inceputulu acestui anu scol. numitele catedre se-si incépa activitate loru. Provedinti'a a si favoritu pasii Esc.

Sale, caci aceste catedre se afla astadi ocupate de barbati calificati. Astadi dara suntemu ferici-ti a inauguré mentinutele catedre si a introduce pe DD. Profesori respectivi in corpulu profesoralu acestui Gimnasiu.

Venindu-mi acésta placuta misiune si avendu in mai de aprópe vedere catedr'a de limb'a francesa, credu ca mai demnu vom face acésta inauguratiune aruncandu o privire scurta in campulu celu vastu alu limb'e si literatur'e francese pentru ca se cunóscemu ce lacuna se suplinesce in instructiunea tinerimii, prin acésta catedra.

A. Insemnetatee limb'e francese.

Franci'a a statu si sta si astadi in fruntea civilizatiunii europene si acést'a o dovedesce literatur'a sa, care a fostu si este inca barometruulu starii sociale in Europa. Opurile literarie ale Francesiloru sunt o via icéna ale acesteia; ele au pregatitu evenimintele cele mai momentóse care s'au petrecutu pe scen'a Europei de vr'o optu secole incóce. Literatur'a francesa e o facla, care lumineza istori'a societatií europene atatu in evulu mediu catu si in timpurile mai nóue. O scurta ochire in acésta literatura va argumentá destulu adevérule acestei asertiuni care la prim'a audire s'ar paré cam esagerata.

I. Natiunea francesa s'a formatu din a mesteculu colonieloru romane cu elementulu celticu, care se aflá pe timpulu lui Iuliu Cesare in vechi'a Galia. In limb'a ei a devonitu inse predomnitoriu idiomulu latinu (ca si la noi in Dacia).

Dupa ce s'au asiediatu miscarile ametitóre ale popólororu, pe candu sciintiele lum'e antice se ascusera in camerele obscure ale monastiriloru, se desvólta in váile cele verdi din Provence, pe langa tiermurií cei poetici ai Garonei, sub sgomotulu asurditoru alu armelor, ce se pregatiau pentru cruciade, poesi'a romantica cavalérsca a Trubaduriloru, care cantau intr' unu tonu liricu-melancolicu faptele cavaleriloru eroi si simtiemintele amorului. Acestia sunt e-roidii libertatii si ai onórei; ei dau tonulu in viéti'a politica si sociala.

Pe candu se desvólta in sudu poesi'a romantica a Trubaduriloru, so aventá in nordulu viguros a Franciei poesi'a epica la insemnetate universalá. Truvórei normani deschisera in epopeele si romanele loru o lume miraculósa nu numai natiunii loru, ci crestinetatii intregi. — Intr'aceea deveniá hierarchi'a si feudalismulu, fundate ambele pe principie de servitute, totu mai apasatórie pentru popóra. Acestea fura combatute pe la 1500 de unu Rabelais, frate

intemeierea statului. Teritoriul e ceva secundariu. Si in asta privinta teritoriul Austriei de acum i-ar fi de ajuns pentru a o face prima putere in Europa, daca adeca nu i-ar lipsi cele insirate mai sus.

Inse daca pledam purure pentru pace, fratii nostri magiari se nu se amagésca a crede cumca noi romanii preferim a nu ni se deslegă cestiunea nationalitatii, numai se nu ie fratii unguri parte activa la batalia. Nu e asiè. Noi condamnăm batalia ca patrioti, democrati, filantropi, dar scim acea prè bine cã bataliele desí costa spese mari si ceru multe viptime, dar in consecintiele lor sunt totusi in favórea nationalitatii si libertatii cãci asiè e tendinta spiretulu in timpul nostru. O scim din esemple, la Magent'a am dobanditu diplom'a din optobre, Königgrätz ne-a scapatu de sarcin'a d'a merge se mai luptam in Holstein, si o batalia eventuala in orientu cine scie ce daru ni-ar mai face cãci noi romanii suntemu unu poporu orientalu mai multu de catu un-gurii.

De la senatulu imperiale.

Casa magnatoru in siedinta de luni (2 decembre) a votatu proioptulu pentru delegatiuni in toema casei reprezentatoru, fora veri o modificatiune essentiala. Oratorii mei de frunte fura contele Wickenburg, cav. Schmerling si hr. Beust,

Wickenburg tiene cã in unitate Austriei s'a creditu puterea ei, dar acum stãmu in fatia unoru fapte complinite.

Schmerling insira cã dualismulu o gat'a, constitutiunea Ungariei restituita, incoronatiunea indeplinita, deci situatiunea e gat'a si daca votéza l'indémna speranta cã de aci se va poté desvoltá unu organismu unitariu, in care tóte gintile si tierile Austriei se-si dee mana.

De la diet'a Ungariei.

Siedinta casei reprezentatoru din 2 dec.

Propunerile in privinta cuotei se primira nu numai de maioritate ci si de stang'a, in alu carcã nune cuventã Ghiezy. Numai stang'a extrema se dechiarã in contra propunerilor.

Ghiezy facu unu emendamentu la punctulu 5, care se va tipari si atunci lu vom cunósce mai bine.

Armeanulu Gajzágó din Transilvania, deakistu, e alesu de vicepresedinte in loculu repausatulu Dózsa.

Vaierare din Bucovina.

Diurnalulu oficial de Viena cu nr. de sambeta ne suprinse aducendu denumirea lui Mihaiu Comorosianu de asesoru cu salariu la consistoriulu nostru gr. or. den Cernãuti.

Cine este Mihaiu Comorosianu rectorulu de acum alu seminariulu nostru teologicu, noulu asesoru?

S'a spusu apriatu in „Albina“ de mai multe ori. Sant'a Sa este de sentieminte slavistu si slavistoriu, este cel'a ce ingrigiã vestimintele tierane pentru a le trimite la espustiunea etnografica slava din Mosc'a. Erã man'a drépta a Escol. Salo episcopulu Hackmann intru implinirea dorintelor slavistorie ale unoru persóne oficiali din Viena.

Eca de ce ne suprinse denumirea Sant'iei Sale, cãci intr' acést'a vedemu unu nou triumfu alu slavismulu, — si-lu vedemu chiaru intr'unu actu esitu in epoc'a noua sub responsabilitatea ministeriala.

Ei bine, trebuie se scim cã Bucovin'a candu a venitu la Austri'a nu erã slava catu e negrulu sub unghia. Guvernele trecute ni-o slavisara prin felurite medilóce in mani'a loialitatii poporulu romanu.

Am creditu cã acum sub unu ministeriu pusu prin lege sub sarcin'a responsabilitatii, — vom fi ajunsu la limanulu consideratiunii drepte a dorintelor nostre.

Dar pana acum'a nemica nu indreptatesce inca asta credinta, asta speranta a nostra!

Convinsi inse cã si la noi ca pre aiurea, actele guvernulu respnsabile se potu desbate in organele de publicitate si in parlaminte, fora a se detrage respectulu ec li detorim, — convinsi cã daca n'am respicã desplacerea nostra unde o sentim, am comite o fatiarnicia, o péta pre loialitatea nostra, — convinsi cã multele ceremonii si rubrice birocratice totu mai esistu, si cã acestea potu seduce pe ministru prin atare consiliariu, — deci ni luãm in drasnã a rogã pe reprezentatii nostri din senatulu imperiale ca prin o interpelatiune se intrebe de prè luminatulu nostru guvernulu dacã si de acum nainte prin medilóce traditionali vre se mai latiésca slavismulu spre daun'a si pre capulu nationalitatii sante romanesci?

Daca respnsulu ministeriulu va fi negativu, noi ne vom multiam, dar se fie satisfacere.

Daca ministerulu va respunde afirmativu (ce noi nu am poté crede) atunci se ne cunósce, se scim cã nationalitatea ni e in periclu, se cercãm cu puteri duplicate a o ferí de molipsire, — si dupa ce ne vom cunósce, atunci senatorii romani cari pururea dau voturile impreuna cu ómenii guvernulu in aceea-si urna, vor avé detorinta a grigi si mai multu candu si unde si-dau votulu, cãci si cele lalte urne din parlamentu tóte contienu voturi loiale, si nu avemu cuventulu a ne tiené de acea partita ce nu se tiene de noi. Este nebu nu celu ce alérga dupa caruti'a ce nu-lu ascépta!

Cernãuti 1 decembre 1867.

Inarmarile din Serbi'a

feliuritele diarie le judeca in diferite moduri. Insiramu aci cateva pareri mai caracteristice, incependu cu „Independinta belgica“ carea in nr. din 29 nov. dice: „Am avutu dejã oca-siunea a face atenti pre cetitorii nostri la esageratiunile caror'a s'au dedata diurnalele de Viena vorbindu despre afacerile orientulu si cu

deosebire despre principatele unite si Serbi'a. Astadi avemu in toemai unu telegramu care vine din acela-si sorginte vestindu-ne activitatea mare in armarea Serbiei si vorbindu despre puterile considerabile ce Port'a le aduna la fruntaria acestui principatu. Aceste noutati sunt demintite prin diurnalele „La France“ si „L'Etendard“. Informatiunile proprie ale acestoru diurnale ni spunu contrariulu. Adeca cumca se nu se créda in momentulu acést'a in neci unu conflictu intre Serbi'a si Turci'a.“

Cu referinta la acestu obieptu, informatiunile foiloru rusesci sunt cu totulu de alta colóre. Unu estrasu din aceste foi gasimu in „Fremdbl.“ de sambeta sér'a care dice: „Armarile Serbiei stau cu Port'a in mai putiena legatura causala de catu cu planurile Austriei, contra caror'a sunt indreptate si despre cari aici in Viena nu vor se scie nemica. De cateva dile in cõce corcula unele desluciri curióse despre caletori'a lui Beust la Paris si Londra, cari desluciri aparura in jurnalistic'a rusésca si se vedu a fi oficióse. La Petropole pretindu a scie cu securitate cumca intentiunea lui Beust ar fi a castigá Austriei desdaunare in orientu pentru perderile suferite in Itali'a si Germani'a. Acele informatiuni arõta cã Beust tinde nainte de tóte la anesarea Bosnici si Hertiegovinci, si acést'a ar fi gat'a s'o cfeptuésca dacã s'ar recere chiar si cu arm'a in contra Turciei si a Serbiei. La Paris si Londra si-a datu Beust tóta ustanéla a dobandí respectivele cabinetu pentru planulu seu, si negociatiunile in asta privinta docurgu inea si astadi. Pre langa acosta se nu uitãm cumca Austri'a in grantiele militare eroate face nisece pregatiri militari cari sunt in legatura cu acela planu. Aceste pregatiri le conduce locutiunile de maresialu Gablenz care in resbelulu Schleswig-Holsteinianu avuse o missiune diplomatica-militara. Jurnalele rusesci mai vorbescu despre ineciintari din Croati'a, cumca in cercurile oficiali domnesec generalminto erdinti'a cã in primaver'a viitoare va veni treb'a la actiune. In fati'a acestoru eviniminte, Serbi'a nu remane neaptiva, ci in arsenalulu de la Cra-gujevatiu luca di si nópte pentru indeplinirea inarmariloru. Scupeina (adunarea legelativa) a urcatu contributiunea pentru a suplini spelele inarmarii militicii nationali. Au sositu la Cra-gujevatiu doi aginti montenegreni cu ascurarea cumca in casulu de resbelu Montenegrulu e gat'a a se alaturá Serbiei. Daca in Viena — dice Cor. de S. Petropole — vor cercã anes-siunea provinciloru turco-slavice, e de prisosu se spunemu la care parte se va alaturá Rusi'a, Greci'a si tóte poporatiurile sudslavice . . . Numerandu armat'a rusésca statiunata in Poloni'a si in cercurile din apropiare, vom conchide cumca in casu de resbelu ajungu cateva dile pentru ca Rusi'a se fie la fruntaria cu 203,000 de barbati. Despre acést'a situatiune dice „Glos“: „Ori cum se respandésca Parisulu, Londr'a si Vien'a frase de pace in publicu, noi aici scim totusi cã avemu se acceptãm o batalia.“ — Franci'a a propusu ca puterile europene se pronuncie cumca de óra-ce Serbi'a prin tratatu europeanu e scutita de veri ce interventiuone inarmata si unilateralã, deci dacã ea (Serbi'a) va incepe actiunea, responsabilitatea se cada a suprá ei. — Foi'a umoristica „Owl“, care pre

langu umoru spune une ori adevernulu, inscí-intiéza: Nu de multu s'a subscrisu la Viena o conventiune intre Franci'a si Austri'a in privinta cestiunei orientali. Acést'a contiene duoi artiele. Scopulu ei este a garantá Turciei posesiunea de astadi. Pentru a capeté si invoirea Angliei, s'a dusu Beust la Londr'a. Inse lordulu Stanley a respinsu pentru cuventulu cã stipulatiunile tratatulu de Paris din 1856 corespundu deplinu scopulu.“

Diurnalulu oficial „Wiener-Zeitung“ de domineca, facendu alusiune la „Fremdbl.“ le deminte tóte, precura se si acceptá, numindu-le diformitati. Asiè e chiamarea diurnaticee oficiali.

„Politik“ din 29 nov. intr'o corespondintia din Vien'a afirma cumca guvernulu imperatescu n'ar fi neaplecatu la actiune, dar un-gurii nu vreu cãci in ascemene casu s'ar areté adeverat'a valóre a elementulu slavu in monarchia, si planurile unguresci pentru stapenirea a supra altoru nationalitatii ar deveni nemica.

Intr'unu altu artiele totu acést'a fõia demustra cã Serbi'a care la 1815 cu puterea propria si-a eluptatu nedependintia de care se bu-cura astadi, éra de atanci si-a desvoltatu neincetatu tóte puterile, instructiunea, milit'a sel. intr'unu modu proportiunatu si cu cea mai buna contielegere intre domnitoriu, guvernulu si poporu, astadi a devenitu in stare a-si face in-s'a-si socóta cu Turci'a, mai vertosu dacã se va pune — ceea ce este fõrte probabile — in fruntea popóraloru slavice de la médiadi a le conduce in contra Turciei pentru castigarea libertatii si nedependintii lor.

Batalia eventuala o credu slavii cã ar fi menita a tiené parastasu rolei politice a elementulu ungurescu. Slavii nu vor se-si véda nationalitatea apesata, si dacã un-gurii amena deslegarea cestiunii nationalitatiloru slavii vor se li dee respalat'a amenarii.

„Reforma“ afla asisdero cumca serbii sunt iritati in contra un-guriloru pentru apesarile conatiunaliloru lor din Ungari'a.

Asiè plutesce politic'a magiara. Pre noi romanii ne dóre mai multu nu numai pentru apesarile nationali ci si pentru cã eventual'a cadere a elementulu magiaru ne-ar espune si mai multu valoriloru slavismulu.

Romania.

Prin decretu cu data 13 noembre, v. d. Stefanu Golesecu, troce la postulu vacantu de ministru esterioru, conservandu calitatea sa de ministru presedinte.

D. Ionu C. Brateanu, ministru de finantie, trece la postulu de ministru de interne, remanendu tot-d'o-data insarecinatu prin interim cu departamentulu finantieloru.

D. Antonu Arionu, este numitu ministru alu justitiei, dupa demisiunea d-lui Grigorie Arghiropolu.

D. Panaitu Donici este numitu ministru alu lucrariloru publice, dupa demisiunea d-lui Dimitru Bratianu, care pléca in strainetate cu scopulu a incepe negociatiuni pentru incetarea jurisdictiuniloru consulare.

gemenu cu Aristofane. Satirele muscatórie ale acestuia, biciuescu vitiele si nebuniele timpulu seu; elu se folosese de form'a de romantiu spre a combate abuzurile bisericiei apusane.

II. Contopindu-se cu inctulu provinciele francese in monarchia, disparu si desbinarea limbei si a poesiei in provenciala si normana si acum'a incepe literatur'a adeverata nationala. Timpulu lui Franciscu I, este periód'a in care renasce studiulu limbelor clasiche, prin care incepe a se delaturá spiritulu evului feudal si istori'a moderna a literaturii francese se léga de anticitatea romana. Pe langa totu servilismulu ce-lu reversã poesie'a asupra curtii regesci, ca totusi aduce literatur'a mai departe, pentru cã dá limbei (cu deosebire prin Malherbe) o forma mai corecta.

III. Ceea ce se pregatise pe timpul lui Franciscu I. se implini in periód'a lui Ludovicu XIV-le. Franci'a devenise din statulu feudal regatu suveranu si din acést'a se nascu dispositiunea rafinata, care se culminã cu cuvintele: „l'état c'est moi;“ puterea poporulu se francese. Poesi'a se degradã la lingusiri reversate in abundantia asupra regelui si casei domnitorie. Dara chiar acést'a stare de literaturã francesa e o icóna a starii sociale in Europ'a. Ludovicu XIV-le favoriséza artelã si

sciintiele, pentru ca se fie laudatu. Cardinalulu Richelieu fundéza Academi'a francesa, corpulu acelu nemoritoriu de 40, a caruia merite pentru desvoltarea si fisarea limbei francese sunt nepretiuivere — unu scopu ce si l'a prefriptu in dilele acestea si Academi'a romana din Bucuresci, de la care si sperãm unu progresu eminentu alu limbei si literaturii nostre. — In timpul de renascerã alu limbelor clasice aparu pe campulu dramaticu alu literaturii francese barbati, care combatu vitiele timpulu si stimuléza prin esemple citate din istori'a poporulu romanu simtiulu nobilu de libertate. Unu Corneille redescépta prin dramele sale, cum e Horace, Cid s. a. l. virtutea militara si spiritulu de abnegatiune pentru binele patriei. Racine descrie cu pãna patetica a lui Sofocle simtiemintele cele mai profunde ale sufletulu. Acestu poetu mare apare fatia cu dispositiunea lui Ludovicu XIV., cu desfrancarea rafinata a preotimei si a nobilimei depravate si fatia cu miseri'a unui poporu maltratat ca unu profetu alu judecatii revolutiunii fitórie. Pentru unu geniu si mai mare a fostu rezervatu biciulu satiricu, cu care se biciuira scaderile si slabaciunile societatii din tóte clasele. Acést'a a fostu Molière, intemeiatorulu comediei de caractere. Piesele comice cum e:

„L'Avare“, „Le Tartuffe“, „Le bourgeois gentilhomme“ etc. vor remané purure ca tipuri stereotipe pentru ómenii persiflati prin aceste mase. In Molière anca zace unu ce democraticu si revolutiunariu. — Totu pe timpul acést'a se cultivã si romanele clasice si fabul'a instructiva prin prosaisti renumiti, cum o Fénelon si La Fontaine.

IV. In secolulu alu 18-le se rupsera lanturile impuse literaturii prin despotismulu lui Ludovicu XIV si se descoperi lumii uimite, fara rescrva ideile reformatórie pregatite si nutrite de filosofii, cum a fostu: Montaigne, René, Descartes, Pascal, de la Rochefoucauld s. a. l. Ca se curetia putrediuena, ce se incuibase in clas'a nobilitii si din care strabatuse materi'a veninósa pana in cas'a cetatanulu si chiar in colib'a misera a tieranulu, se ivi unu Voltaire, care nedumeriveru in sarcasme, reu-taciosu in resbunare, dara neostenitu in lupta contra tiraniei, ignorantiei si a prejuditiulu delaturã natiuniloru velulu de pe ochi: „Il óte aux nations le bandeau de l'erreur!“ Acestu monahu alu literaturii, acestu geniu vastu deschide in tóte ramurele literaturii o era noua, o directiune, ce se urméza pana in dilele nostre. Serierile acestui barbatu, a caruia amicitia o cantau domnitorii cei d'antaiu si timpului

seu (cum e Fridericu celu mare) alarméza Europ'a intréga.

Pe candu inse Voltaire privesee lumea in tóta golitatea realitatii sale, contimpurénuulu seu J. J. Rousseau, idealistulu celu mare din Geneva, se inaltia la unu idealu de perfectiune abstracta a ómenirii. Dorintia lui, inse nerealisabila, este a aduce pe ómeni in starea primitiva, in stadiulu de novinitia si apoi a-i ridicá la perfectiune prin moral'a salvatóre a Crestinismulu curatu. Spre acestu scopu idealu nisuescu opurile sale, cum e: Le Contrat social, Emile seu de l'education etc. Amaratiunea, cã ideile sale binovitoire nu afla intrare in inimelã cele impetrite ale contimpuraniloru sci l'aduce la desperatiune. Elu móre ustanitu de persecutiuni in singuretatea de la Montmorency; pe momentulu lui e o inscriptiune simpla dar caracteristica pentru unu Rousseau: „Ici repose l'homme de la nature et de la vérité.“ Biografi'a sa descrie de elu insusi in cartea „Confessions“ e unu opu, care contribuésce la cunoscintia starii sufletesci, mai multu decatu o suta de sisteme psihologice.

Pe teremulu politieu se radica unu reprezentantu alu principiulu constitutionalu in Montesquieu, care prin renumitulu seu opu: „Spiritulu legiloru (L'Esprit des lois)“ devine

Cestiunea Oriintului si

Natiunea romana.

(Incheiarc.)

In diu'a candu principele Carolu a datu increderea sa unor omeni ca d-nii Goleseu, Brateanu si Rosetti, aclamarile opiniunii publice au aretatu ca elu respunde dorintiloru generale. In adeveru, acest'a era integritatea chiamata la putere. Nu este in Romania familia mai vechia nici mai onorabila de catu a Goleseiloru; capacitatea superiura a Bratianiloru este necontestata. D. Ion Bratianu este oratorele mari partite natiunale dupa cum d. Rosetti este diaristulu ei. Acesti omeni uniti prin credintiele politice si prin amicia nu s'au desmintitu nici unu momentu in viet'a lor, nici in esiliu, nici in tiara, nici la putere, nici candu nu erau la putere. Neclintiti asupra principiloru, ei dnu sunt exclusivi in privint'a individiloru: ei au totu deuna man'a celora cari voiau se marga cu sinceritate cu densii pe calea patriotica si liberala.

Nordulu, ale carui legature cu Rusia nu sunt unu misteriu, a atacatu forte adese ori ministeriulu natiunale romanu. „D. I. Brateanu, dicea acum in urma acestu d'ariu, s'a retrasu din ministeriu; inse amicii lui au remasu: totu elu este acela care guverneza.“ Scopulu pe care lu urmaseu inemicii Romaniloru e veditu. Ei ar voi se veda, inlaturandu-se pe randu de la putere omenii poporari, asecurati atunci ca nisee mesurc false n'aru intardii a aparé si ca d'acel s'ar isca o lunga anarchia care ar deschide drumulu invasiuniloru.

Diariele cari se supunu acelor-asi inspirari ca si Nordulu au creditu ca este dibaca d'a acusa pe d. I. Brateanu e'a fostu conspiratore. Inse ce este mai onorabile de catu d'a fi conspiratu pentru independint'a tierii sale? Intra di comitele de Cavour, caruia se adresá o acusare analoga, respunde in Parlamentu: „Declaru Camerei ca am fostu in timpu de douispre-diece ani unu conspiratore. Da, in timpu de doui spre-diece ani, am conspiratu din tote puterile mele, am conspiratu pentru a dá independint'a patriei mele. Am conspiratu proclamandu prin diarie scopulu conspirarei mele; am conspiratu cautandu afiliati si adepti; am avutu de adepti si de soci pe mai toti membrii societati natiunale, si astadi conspiru cu douedeci si siése milliune de Italiani.“ (Siedint'a din 27 martiu 1861).

Ispitile n'au lipsitu principelui Carolu. Intrigele au fostu numeroase si dificultatile mari. Inse lealitatea si liberalismulu lui sinceru l'a aperatu pan'acel de ori ce pasu gresitu. Se vede ca elu a studiatu istoria si a profitatu de invetiamentele ce ca da. Nici o data pan'acum'a unu principe n'a caditu pentru ca era liberala, si multi au caditu pentru ca au resistatu spiretului de libertate. Candu cu discutieuna Constitutiunei, elu insusi a staruitu pentru ca nici o margine séu pedica se fie pusa libertatii prese. Si daca de atunci inemicii sei s'au silitu, ore cum, prin intrebutint'area ce au facutu de acesta libertate contra lui, a-lu face se se caiese ca a voit'o, cu tote aste elu n'a persistatu mai pucinu in credint'a acelu principie.

Arm'a slabiloru este libertatea. Trebuie

ca Romani'a, care e mica prin teritoriulu ei, se devina mare prin libertatea-i. Astu-felu se vor desvoluta tote energiile sufletelor, tote rodurile pamentului; astfelu ordinea cea mai adeverata, se va intemeia pe o desvolutare regulata a tuturor puteriloru nationale. Acolu unde domnesce libertatea, tote interesele sunt aperate, chiar acelea cari se credu lesate; nimicu legitime nu pote fi sacrificatu, candu ambitiunile se potu manifestá la lumin'a mare care le judeca cu suveranitate, ele gasescu unele intr'alte o contra-greutate, Europ'a nu trebuie se aiba nici o ingrigire de o tiara cu dreptulu satisfacuta.

Acel autorele vorbesce despre recunoscint'a Romaniloru pentru puterile cari i-au sustinutu in reconstituirea lor, si despre solitudinea acestoru puteri si n viitoru pentru Romani'a.

Vorbindu apoi de evenimintele ce seprepara in Europa si n speciale in Occidente, dice, ca Romanii au interesu si dorescu ca bun'a armonia se nu fia turburata intre doué mari puteri, daca ele pleca din acelasu principiu de nationalitate si libertatea. „Forte simplu ar fi acel'a, dice brosiur'a, care ar crede ca atunci candu Rinulu se va rosí, gurele Dunarei vor remane limpede; ori cine pote fi din contra asecuratu ca insusi Bosforulu va colcaí.

„Cu catu apusulu e mai incarcatu de nori, cu atat'a e mai de doritu ca mai nainte de furtuna, daca ea trebuie se isbucnesca, se se ié mesurc de precautiune. Cea d'antaiu este d'a se grabi a favorisa prin tote modurile putinciose intarirea statulu Romanu. Franci'a si-detoresce ei insii d'a pune opera ei de la Dunare la unu adapostu contra ventulu Nordulu.“ si mai le vale; „Este urgente a se ajutá inarmarea Romaniloru si organizarea loru militaria.“ Vorbesce apoi de uneltirile puteriloru vecine nóa, de compensarile despre cari s'a vorbitu areta positiunea in care suntemu si ce castastrofe nereparabile s'ar nasce pentru noi daca conflicturile cari se presimtu in Europ'a ne vor gasi fara mediloco de aperare. Se ocupa apoi de misiunea Franciei d'a sustine si reconstituti' nationalitatele. „Numai tinendu mai sus si mai fermu stindariulu civilisatoriu dice autorele, Franci'a va silí pe puterile cari n'au altu mobile de catu ambitiunea, a-si pleca stindariulu loru.“ Trebuie a protege si a ajutá desvolutarea si renascerea poporatiuniloru crestine din Imperiulu otomanu.

„Advederat'a politica civilisatrice in Oriinte, dice brosiur'a, este d'a intari Serbi'a, d'a mari Greci'a, si d'a obtine pentru restulu imperiulu seriose autonomii locale. Altfelu suferintiele poporatiuniloru vor deschide cotropitoriloru portile Constantinopolei.“

„Voiesca ceriulu, dice autorele sfarsindu, a dá natiunei franceze, perseverantia, dupa cum i-a datu puterea si geniulu, si póta elu s'o tina totu deuna indestulu de aperata de propunerile si magulirile acelu cari in ori ce timpuri, au fostu inemicii misiunei si gloriei sale. Faca ceriulu ca unu reflexu alu dileloru memorabile de la Alm'a si Sebastopole se-i lumineze otaririle.“

„Romanulu“

Economia.

In septeman'a trecuta nu se afara dirdie (trentie) la piata Vienei. Din caus'a acest'a cart'a se urca cu 3 fl. la suta si peste putienu timpu se va urca póte inca cu 7 procente. Multi afirma ca neci unu fabricantu de cart'a nu primesce a suprasi insarcinari a lifera cart'a de rendu, ordinaria, neoi macar peste 2—3 luni de dile. Afara d'acestea lucratorii cari se ocupau de adunarea dirdieloru s'aulasatu de acestu lucru, nu se mai capeta, fiindu ca recolta manosa den anulu acest'a li a datu ocupatiune la straportarea bucateloru s. a. Asemene afirma multi tipografi cari au lipsa de cart'a, ca chiar depositele cele mai avute de marfa in reserva s'au golitu de totu, si nu se potu umple neavendu materialu de cart'a. Resulta dara ca atare negociatoriu din provincia, unde dirdiele se aduna mai pe lesne si mai pe estinu, ar poté face negotiu bunu cu ele la Viena.

Tergulu de Viena.

Pretiurile negotioloru sunt:

centenariulu (marge, mags)

Bumbaculu	Egiptianu	75 fl.	95 fl.
„	Nordamer. middl.	57.50	60
„	Grecescu	52 „	55 „
„	Levantinu 1.	45 „	50 „
„	Persianu	40	44 „
„	Ostind. Dhol. fair	45	47.50 „
„	„ midd. fair	45	
Canep'a de Apatin		20	22.75
„	„ Itali'a, curatite faine	65	84 fl.
„	„ „ midloca	50	60 „
„	„ Poloni'a naturala	18	20.25
„	„ „ curatita	25.25	31.50
Inulu natural de Polonia		20	22
„	„ Moravia natural	27.75	38 „
Mierea de Ungari'a naturala		21.50	22 „
„	„ Banatu alba	—	—
„	„ Ungari'a galbena	22	23.50 „
Sementi'a de trifoiu din Stiria			
„	„ cea rosia curatita	27.50	28.50
„	„ lucerna italiana	28	29
„	„ „ francésca	37	38 „
„	„ „ ungarésca	27.00	28
„	„ curatita	28.50	30 „
Talp'a lucrata (Pfundleder prim.)		98	100 „
„	„ („ Corametti)	90	96 „
Pelea de bou, uda cu corne,			
„	„ cea din Poloni'a de	23—25	
„	„ din Ungari'a de	27—28	
„	„ „ uscata cent.	57—61	fl.
„	„ vaca „	59	62 „
„	„ vitielu „		
„	„ fora capetine	137	142 „
„	„ cu capetine	120	125 „
„	„ din Poloni'a cu cap.	97	100 „
Oleulu pentru templari celu negru			
„	„ „ celu brunetu		
„	„ „ celu galben.		
Oleulu de inu		32.50	33
„	„ rapitia (rafinatu)	—	— „
„	„ terpentinu galitanu	15	16.50
„	„ „ rusescu	15	16

„	„	„	austriacu	18.75	19.50
Colofoniu.		7 1/2 „	—	7 3/4	
Smol'a negra		5 3/4 „	—	6 1/2 „	
Unsorea de cenusia din Ilii'a				18.50	19
„	„	„	„	Ungaria (alba)	17 17.50
„	„	„	„	(albastra)	15 15.50
Rapiti'a din Banatu, metiulu					
„	„	„	austriacu	5	87.50
Perulu de capra din Romani'a				fl.	fl.
Lan'a de óie, cea de ierna		100	„	105	„
„	„	„	„	vera	90 „ 95 „
„	„	„	„	mielu (fina)	150 „ 160 „
„	„	„	„	óie din Transilvani'a	102 „ 103 „
„	„	„	„	„ „ „ Brail'a, Jalomiti'a	75 „ 76 „
„	„	„	„	„ „ „ Romani'a mare	72 „ 73 „
„	„	„	„	„ „ „ „ mica	68 „ 69 „
„	„	„	„	tabaci (Gärber) din Romani'a	62 „ — 63 —
„	„	„	„	óie din Banatu, cea comuna, grósa	54 „ — 55 —
„	„	„	„	óie din Banatu tigai'a	68 „ — 70 —
„	„	„	„	vera din Besarabi'a	52 „ — 54 —
Unsorea de porc		40	„	41.50	
Slanin'a afumata (loco)		41.50	—	43	
Cer'a din Banatu si din Ungari'a, cea galbena		123	„	125	—
„	„	150	„	160	—
Prunele uscate, din 1865		15	—	—	
Zaharulu Raffinade		31.50		32	
„	„	Melis	30.25	31.25	
„	„	Lompen	29.50	30.50	
Graululu din Banatu		89	„	metiul	6.50 cr.
Ordiulu		72	„	„	„
Ovesulu din Ungar.		42	„	„	1.90
Seulu de óie din Romania		—	—	—	—
Coltiani (Knoppern) I. din 1866		00.00		00.00	
„	„	II. „	1866	00.00	00.00
Dirdie (Frontic) Unguresci, albe		00.00		00.00	
„	„	„	„	jumetate albe	0.00 0.00
„	„	„	„	„	0.00 0.00
„	„	„	„	„	0.00 0.00

Aradu, 30 novembre 1867.

In decursulu septemanci spirate n'avuramu mare trecere in tergulu nostru de bucate; cu tote acestea pretiulu nu a scadiutu. Graulu trecu: de 88/89 fl. cu 5 fl. 70—80 cr.; de 86/84 fl. cu 5 fl. 40 — 4 fl. 50 cr. Secar'a cu 2 fl. 70—75. Cucurudiulu era de demanetia cu 2 fl. 80 cr., dara mai tardiu scadiu la 2 fl. 70 cr. Muresiulu e inghetiatu in catu servese de punte pasantiloru.

VARIETATI.

= Nou advocatu romanu. Stefanu Abrudan u facu censur'a advocat'ala la Pesta, sambeta in 30 novembre, primindu cele mai bune calcule. Cancelari'a advocat'ala o va deschide in Cou (Vaskoh, cottulu Biharii.) Gratulamu noului preotu a Temidei in convingerea ca si caus'a natiunala mai dobandi unu advocatu.

adeveratulu oraculu istoricu si politicu alu liberaliloru. Elu definescu mai corectu cele trei forme politice principale ale unui statu: republica, monarchia constitutionala si despotismu. Pe calea deschisa de elu, purcede tota secl'a acea filosofica numita a Encyclopedistiloru (Helvetius, La Mettrie, d'Alembert, Diderot), care se potu numi, cu dreptu cuventu preluptatorii revolutiunii celei mari franceze.

Sementi'a ideiloru semenate in secolulu alu 18-le, resaro in revolutiunea, ce se ineepe cu anulu 1789; ideea devine fapta. Unu Mirabeau arunca prin nimeritorele sale cuventari, tenute pe tribuna adunarii natiunale, in fatia regatulu manusi'a libertatii. Impregiurulu acestu monstru de spiritu, talentu si vitiu, se grupéza capitele celo mai eminente, oratorii cei mai elocinti din acea impunatore adunare natiunala: unu Siéyes, Lafayette, Bailly, Neckerc, Barnave etc. Acestia se lupta si in opuri literarie pentru monarchia constitutionala. Dara spiritulu revolutiunariu nu se oprese aci, ci merge mai departe; regatulu trebuie se faca locu republicei, care si-afu aperiatori zelosi in barbati, cum e: Petion, Roland, Gregoire (care eschiamá la introducerea republicei cuvintele acle inforatore: „L'Histoire des rois et le martyrologe des nations“), Danton, Desmoulin,

Marat, Carnot, Robespierre, Saint-Just etc. Poesi'a dramatica si lirica din timpulu revolutiunii este o expresiune energica a spiritulu inferbentatu. Beaumarchais descopere in comediele sale stricatiunea regimulu vechiu, Marie Jos. Chénier aduce pe scena tragedii, in care respira spiritulu de egalitate a claseloru (cum e „Grachus“). Unu Rouger de L'isle compune nemuritoru Marseillaise: „Allons enfants de la patrie.“ André Chénier intoneza pe harfa sa lirica unu tonu mai blandu si pregatesce secl'a romantica. Poesi'a sa lirica „La jeune captive“ „ost le plus melodieux soupír qui soit jamais sorti des fentes d'un cachot.“

Revolutiunea se fini dupa ce a inghititu pe aperiatoriulu seu celu mai zelosu, pe Robespierre: in loculu ei se introduce directoriatulu, care inca se delaturéza prin despoti'a militara alui Napoleone I. Dupa tragedi'a revolutiunii, urméza Epopea Cesarismulu. Intre literatii timpulu acestuia de gloria militara, apare si Anne Louise de Staél, care strabate cu agerime de barbatu in organismulu statulu si pretinde, ca monarchia constitutionala e o necesitate morala.

VI. Orcanulu revolutiunii, care curatise acerulu de miasme se linisce; Epopea eroica a lui Napoleone luase unu finitu tragicu la Wa-

terloo, si Burbonii se pregatiau se puna era piciorulu pe cerbicele natiunii ustanite de lupta. Restaurarea regimulu vechiu pretindea si renascerea spiritulu religiosu crestinescu si reintroducerea acestuia in literatura. — Spre a efoptu acest'a, se simti chiamatu unu Chateaubriand, care e ultimulu reprezentantu alu amesteculu acelu de nobilitate si nebunia cavaleréseca. Cu multu mai seriosu, mai solidu apare reactiunea catolicismulu in scrierile lui Jos. de Maistre si se continuéza in forma lirica prin Lamartine, poetulu de predilectiune alu ceruriloru mai inalte de sub reactiune. Acest'a scie se insufe si lucrulu celu mai prosaicu o suflare dulce de melancolia (v. Le Désespoir). Lamartine representa poesii in salone, pe candu Béranger ilustrulu cantaretiu, e celu mai popularu poetu alu natiunii franceze. Cantecele lui sunt incarnatiunea poporulu in bune si rele. In prosa urméza drumulu lui Béranger, ingenuosulu pamphetistu Courier, care devine pericolulu restauratiunii combatute energicu si de satira unui Barbier. Inainte si dupa revolutiunea politica de la 1830 se efectuéza o revolutiune si in literatura. Clasicitatea ajunsese in discreditu; prin cunoscint'a literati rei germane si englese se aduse la valóre unu principu nou, se inaugura Romanticitatea nóua redeseptata

prin studie mai profunde de barbati, cum e Sainte-Beuve, Edgar Quinet etc. Parol'a de di a acestora: delaturarea catusieloru de pana acuma impuse cugetarii, limbei si expresiunii. Patologi'a sufletulu omenescu e campulu celu mai fructiferu a acestei scoli. Victor Hugo e capulu Romanticitatii si in teoria si in practica. Acestu geniu si poetu adeveratu pretinde reintócerea la natura si adeveru. Mai aprópe de elu sta in poesii epica-lirica Alfr. de Vigny si in drama Edgar Quinet. Unu fenomenu miraculosu alu acestei scoli e M-me George Sand, care impreuna in sine geniulu poetulu cu seriozitatea cugetatorulu si frumuseti'a artistulu. „Indiana“ de George Sand face o impresiune admirabila. Acestu spiritulu genialu privece serviciulu pentru omenime de adeverat'a sa religiune. Romantiele ei sunt manifestatiunile unui spiritulu, care nisuesce la adeveru si a unei inimii cosmopolite, care insetéza de libertate. Acest'a este, in scurte trasuri, prospectulu literaturei franceze. Cine nu va recunósce in aceste producte ale spiritulu, mersulu gradatu alu societati omenesci in Europ'a? Si acestu campu plinu de flori se deschide prin introducerea catedrei de limb'a franceza, in originalu ochiulu spiritualu alu tinerimii nóstre. (Va urmá.)

== *In comitatulu Hevesiului* a început starea excepțională. Locuțienții de comitate supremă a reprimut conducerea în 15 noembrie. Congregațiunea generală cea mai curândă va fi în 16 decembrie.

== *Afaceri militare.* Se afirmă cumca comandantii țierilor supuse egemoniei ungurești vor avea curând o conferință în Buda la ministeriul pentru apărarea țării (la președintele Andrassy).

== *Poste nouă* se vor înființa curând cam 80 de stațiuni, anume în comitatele Maramureșiu, Ugocia, Sabolciu, Bereg, Bichisiu, Carasiu, Torontalu și Zala.

== *Kossuth ca nanasiu.* Unu posesor cu numele Juliu Horvath din Zalaegerszeg, a invitat pre Kossuth se-i fie nanasiu fiului ce-i se va naște, asiderea a invitat pre contesă veduvă lui Ludovicu Baththyanyi fostului ministru președinte ung. la 1848 care si-avă cunoscutu sfarsitu tragicu. Kossuth a datu răspunsu afirmativu facendu cateva alusiuni politice. „Hon“ publica întregulu răspunsu.

== *Apatito cu magiarisarea.* Unu ovreu cu numele Deutsch luase de la unu unguru unu pamentu în arenda. Morindu ungurulu, a testatu pamentulu primatelu de acum, sub condițiunea ca familiă Deutsch se l'ăiba purure în arenda, cu acelă-si pretiu micu, pre catu timpu va fi cine se pörte numele acestei familii. Nu multu apoi ovreulu si-magiarisă numele, prefacendu-se „Nemethy.“ Acă venira oficialii primatelu si-i declarara că dreptulu lui de arenda a încetatu de ôra-ce nu mai e nimene care se pörte numele familiei Deutsch. Ovreulu superatu recurse la Primatelu, care l'a multiamitu pre magiarulu de modă nouă.

** *Alegere de deputatu.* În loculu lui Alessiu Dózsa se suna că vor Vasiarheianii se aléga pre Ludovicu Kossuth. „Tel. Rom.“

== *Censura ruséca.* Diurnalele polóne din Austriă n'au permisune d'ă trece în Poloniă ruséca. Pana acum le duceau cati-va ovrei pre ascunsu. Politia ruséca a datu de acesti ovrei si i-a pedepsitu aspru, dar totodata si-a duplicatu priveghiarea la fruntaria ca atari foi se nu mai pöta trece.

== *Arciducele Ludovicu Victoru,* fratele M. Sale Imperatulu a plecatu catra Spaniă si a ajunsu vineri în capitală Madrid, de unde va face o excursiune si catra Portugaliă. Scopulu caletoriei Inaltei Sale l'aréta faimă a fi o afacere de casetoria, la care l'ar fi indemnatu Imperatésă Eugeniă pre candu I. Sa a cercetatu espusetiunea universală. Regiă Spaniei Isabela are o fetiță marisóra, si fiitorulu barbatu alu acesteia, se da cu socotela, va fi menitu a domni, de ôra-ce principele de corona e într'o stare fisica ori spiretuala prè gingasia pentru a portă sarcinole detorintieloru unui domnitoriu. Astfelu familiă Abisburgiloru ar ajunge érași pe tronulu Spaniei, si érași totu prin casetoria.

== *Influințiaru neconstituționalu.* Unu telegramu din Zagrabia în fôia de séra a „Pr.“ aréta cumca oficialii finantiali din Croatiă au primitu ordine de la superiori se voteze la alegeri de ablegati numai pentru candidatii unionisti. Resultatulu alegerilor de pana acum e: 13 deputati unionisti si 6 din partitū nationalu.

== *Magnati noii.* M. Sa Imperatulu a denumitu o suma de membri noii pentru casă magnatiloru senatulu imperiale. De seuru că acestia vor ajutá se reéca legile votate de casă ablegatiloru. Intre magnatii de pana acum nu érá majoritate dualista, si acéstă a necesitatu nouele denumiri, între cari e si ceea a primariulu de Viena Dr. Zelinka si a principelul Augustu de Sachsen-Koburg-Gotha.

== *Ciumă de vite din Transilvania.* Dupa aretarile oficiali se numeră în Transilvaniă la 14 noiembre 8147 de vite atinse de bóla, dintre cari s'au insanotosiatu 2116, au peritu 5552. 47 morbosé si 22 suspitióse s'au ucisu.

== *Cerimonia ungurésca.* Corpulu repausatulu vicepreședinte alu dietei unguresei Alessiu Dózsa s'a transportatu de la Pesta la Muresiu-Osorheiu. În trecerésă atinsu Clusiu, unde corpulu fu primitu cu multa ceremonie, si cautandă a face statiune, dusera mortulu în otelulu lui Biasini, în locu se-lu duca în atare beserica séu cutare edificiu publicu cu-viinciosu.

== *Adunantia invetiatorésca.* Unu invetiatoriu niémtiu fece apelu catra colegii sei din Banatu ca fara diferinția de nationalitate se fórme densii adunantie spre scopulu naintarii

educațiunei poporulu. În asemenea adunantie se va debate si modulu cum se se propuna limbă ungurésca în scoli. Pana acum si-au datu invoierea cam 200 de insi. Intre acestia vedem si pre unu romanu. Ii facem atentu că romaniloru din punctu de vedere nationalu nu li-a venit la socotela proieptulu lui Eötvös, si totu din acestu punctu nu dorescu neci limbă ungurésca în scólele romanesci. Ce s'a propusu pana acum, inca e multu si daunosu pentru instruciunea poporulu, de aceea tindem a face chiar precum facu ungurii, adeca în scólele poporulu se se propuna numai limbă maternă. Deci domni invetiatori romani se fie cu bagare de séma la asemenea curse, ca nu cumva odata se se trediesca în opusetiune cu spiretulu si tendințele nationali, de unde apoi ar urmă îndepartarea dumeloru de la posturile de astadi.

== *Ce pretindu cehii?* Opusetiunea cehiloru creșce pre di ce merge, si dreptu demonstratiune pörta simpatiele rusesci. Foile cehice constatéza cumca ideia panslavisimulu se latiesce totu mai multu, si că în luptă loru contra germanismulu vor fi ajutati si de poporulu rusescu. Programulu mai nou alu cehiloru e: conchiemarea unei diete pentru tóte țierile ce se tienu de corónă cehica. Guvernu răspunsabile si administratiune nedependente pentru aceste țieri (Boemiă, Moraviă si Silesiă).

== *Rusini din Ungariă,* precum spune Pol. s'au adunatu undeva a se înticelege pentru o petitiune care ar fi totodata programu politicu. Nu s'au declarat pentru proieptulu deputatiloru romani si serbi, dar totu aceea vreu, d. e. arondarea comitatelor dupa nationalitati, înrolarea recruteloru în regiminte nationalu rusine. Limbă rusina în afaceri publico politice. Stindardulu rusinu micru — galbenu se figureze langa alu țierii. Monarculu se iese titlulu de duce alu rusiniloru. Catedra pentru limbă rusina la universitate în Pesta. Înființarea de scoli nationali. În Marmatiă se se înființeze o episcopia rusina si o scóla de agronomia. Pentru magiarii gr. cat. episcopia separată (va se dica, ei vreu se lapede de la sine pre acci conationali ai loru cari s'au magiarisatu dejă. Apoi Marmatiă, patriă lui Dragosiu n'a încetatu inca a fi romanésca.)

== *Speditiunea ce trimise Angliă la Abisiniă* e provodită nu numai cu cele necesarie la batalia, ci si cu o suma de articli pentru comoditate si ca ostasii se aiba cu ce-si petrece. Inca n'a fostu o speditiune încarcata cu atată provisiune. Soldatiloru li s'a datu feliu de feliu de instructiuni, cum se se ferésca de muscele rosii la capu, de ipopotami, de sierpi, de tóte fantanele, de miera ce albinele de acolo aduna din plante veninóse. Speditiunea a desbarcatu la Annesley. Pna acum i-a succésu a examiná pasurile muntiloru. Pentru a se provédé cu apa, anglii folosescu metodulu inventatu de americani în rebelulu ultim: o dudu (tieve lungă) la unu capetu gaurita de tóte laturile. Acéstă o baga în pamentu pana dá la stratu de apa, si atunci la celă laltu capetu aplica machină de sugaci. — Din Romă unu individ u însciințiatu pe ministeriulu anglu că densulu este adevératulu erede alu tronulu de Abisiniă. Ministeriulu respunde că nu se amesteca în cestiunea de ereditate, ci vre numai satisfacere pentru cei inchisi.

== *Reuniune politică.* Vienă începe a se folosí de nouă lege pentru reuniuni votata de senatu. În suburbiulu Landstrasse s'a formatu o reuniune, în a careia statute se dice: 1) Asta reuniune nemtiésca democratică este reuniune politică. 2) Scopulu ei este recunóscerea deplina a tuturor pretensiuniloru ce le au nationalitatile imperiulu pre terenulu egalului îndreptatiri. Va sustioné cu tóte medilócele legali dreptulu ce l'are votulu poporulu a suprá sortii sale. Va combata absolutismulu, constituționalismulu falsu, tendințele birocratice, aristocratice si ultramontane. Pentru ajungerea scopulu va fi de lipsa: a) contielegere între tóte nationalitatile; b) egala îndreptatire etc. 4) Aceste principii vor ajunge la validitate pregatindu calea prin prelegeri publico, adunantie, adrese, latindu carti si diurnale bune. scl. — Si într'acéstă vedem cumca causă a nationalitatei romanesci e o causă a progresulu, si cu catu progresulu face pasi mai mari, elu vine totu mai multu în ajutorulu nostru, si dóra în asta direptiune nu edeparte timpulu în care noi vom avé aliati juru împrejuru în tóte țierile învecinate. Ni remane se credem foră siováire în puterea progresulu si în slabitunea principeloru reactionarie, aiba densele veri

care nationalitate, ungurésca séu niemtiésca, totu atăta.

== *Denumire.* Servianu Popovicu secretariu la tribunalulu supremu Transilvaneanu e denumitu consiliariu la tribunalulu de apelu din Sibiu.

== *Stramutarea regimenteloru unguresci.* Cu invoierea c. r. ministeriu de resbelu mai multe regimente unguresci se voru strapune de la anulu nou în cercurilo loru de asentare din patria-le. Intrăcacestea se numera si regimentulu de infanteria nr. 32 alu arcid Este — ce pana acumă érá aici în garnisónă — care va fi stramutatu la Pesta.

== *Servilismu.* Într'unulu din numerii ultimi a lui „Pesti Napló“ gasim o corespundinția datata din Sioncută-Mare si subserisa de „Egy román“ (unu romanu). Autorulu si-încearcă opulu cu o suma de flori din oratoriă forulu neindatinata la scripturistica, buna óra cum sunt repetitiunile cele multe de „vedindu“ ce le întrebunțieza dsa. Intielesulu corespundinției e că dsa d. Egy e convinsu că romanii sunt multiamiti cu d. Ujfalussy noulu capitanu supremu de unguri. Fie-ne permis a observá că dsa se crede chiamatu a siervi, apoi potea face magiariloru acestu servitiu într'unu modu mai cumpenitu ca se nu atace neci modestiă dlui Ujfalussy neci sentimintele de demnitate nationala ale romanulu, căci strainii vor crede că romanii sunt atăta de servili, în catu stau se-si sara din piele de bucuria că-si capeta unu stapenu de — unguru.

== *Jurisdicțiunea consulară.* „Pesti Napló“ nu ar dorí se încete jurisdicțiunea consulară austriacă în Bucuresci. Cu totulu altminte judeca „Presse“ din 3 decembrie, dicendu într'o corespundinția din Bucuresci: „Seirea despre încetarea jurisdicțiunei consulare austriace în principate ne-a suprinsu. Acum seirea e adevérta, si nu numai romanii ci si suditi austriaci de aici gratuléza guvernulu pentru asta decisiune.“

== *O naie a saritu în aeru.* Telegrafulu însciințieza din Liverpool cumca corabiă „Ariel“ tocmă candu se încereá cu pravu (ierba) de pusea, prin o esplosiune a caldării a saritu în aeru. Cam 40 de ómeni au peritu. Naiă se franse în dóue parti si fie care parte sarí cam 100 de pasi departe de la loculu esplosiunei.

== *Drepturi ovreesci.* Pana acum ovreeii nu aveau dreptulu a castigá posesiuni în granitiile militare ale Austriei. Acum inse o comisiune militară instituită la Zagrabia spre deciderea causei, a decisu în 2 dec. — precum se telegraféza „Pr.“ — cumca de acum ovreeii se aiba neconditiunatu dreptulu a castigá posesiuni si acolo.

Concursu.
Spre ocuparea vacantei Statiuni invetiatoréscei de clasă prima, din *Ecica-romana*, Protopopiatulu B. Comlosiului, Comitatulu To-

rontalulu, unde pana la definitivă despartire a Serbiloru de catra Romani se poftesce, ca Invetiatoriulu pre Pruncii cei Serbi se-i instruedie în limbă loru maternă; — se deschide Concursu pana în 4 septemani de la primă publicare în acéstă fôia, cu care Statiune sunt impregnate urmatórele emoluminto: 60 fl. v. a. 15 meti de Grău, 15 meti de Cucurudiu în bómbe, 1. stangenu de lemne, doi stangeni de paie si pentru Cortelu 16 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá statiunea acéstă, au de a trimite la subserisulu recursurilo loru instruate cu documintele cerute, si adrosate catra P. O. Consistoriu din Aradu.

Banatu Comlosiu în 14/26 noembrie 1867.

Vicentiu Sierban, m. p.
protopresb. si d. insp. scolaru.
(2—3)

Cursurile din 2 dec. 1867 n. sér'a.

(dupa areture oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% în val. austr.	53.90	54.10
„ „ contributionali	58.80	59.00
„ „ noue în argint	89.50	90.00
Cele în argint d. 1865 (în 500 franci) ..	78.75	79.25
Cele nationali cu 5% (jan.)	66.60	66.80
„ metalice cu 5%	57.60	57.80
„ „ mai-nov.	59.00	59.25
„ „ 4 1/2%	50.75	51.25
„ „ 4%	45.00	45.25
„ „ 3%	33.50	34.00
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	76.50	76.70
„ „ 1860 1/2 în cele întregi	84.00	84.10
„ „ 1/2 separata	92.25	92.50
„ „ 4 1/2 din 1854	75.75	76.25
„ „ din 1839, 1/2	150.50	151.50
„ banciei de credit	129.00	129.50
„ societ. vapor. dunarene cu 4%	86.00	87.00
„ imprum. princip. Eszterházy à 40 fl. ..	118.00	120.00
„ „ Salm	30.50	31.50
„ „ cont. Palfy	24.25	24.75
„ „ princ. Clary	26.00	27.00
„ „ cont. St. Genois	25.50	26.00
„ „ princ. Windischgrätz à 20	19.00	19.50
„ „ cont. Waldstein	19.50	20.00
„ „ „ Keglevich à 10	13.50	14.00
Oblegatiuni de sarcinătoare de pamentu:		
Cele din Ungaria	70.50	71.25
„ Banatul tem.	70.50	71.00
„ Bucovina	64.50	65.00
„ Transilvania	65.25	65.75
Actiuni:		
A banciei nationali	680.00	682.00
„ de credit	184.00	184.20
„ scont	617.00	619.00
„ anglo-austriace	106.25	106.75
A societati vapor. dunar.	478.00	481.00
„ „ Lloydulu	180.00	183.00
A drumulu ferat de nord.	169.70	170.00
„ „ stat	244.20	244.40
„ „ apus (Elisabeth)	141.00	141.50
„ „ sud	168.00	168.50
„ „ langa Tisza	147.00	147.00
„ „ „ Lemberg-Czernowitz	167.25	167.75
Bani:		
Galbenii imperatesci	5.72	5.73
Napoleond'ori	9.63	9.64
Friedrichsd'ori	10.00	10.05
Suverenii engl.	12.05	12.10
Imperialii rusesci	9.85	9.90
Argiatulu	118.25	118.75

A se delatură lesne si in modu ratiunabilu afectiunea de tusa.

Delaturarea tusei prin întrebunțierea medilóceloru nutritórie de vindecare alui **Ioane Hoff** (loculu fabricatiunei: Berolinu, Neue Wilhelmsstrasse 1),

depositulu centralu: Viena, Kärnthnerstrasse 11

in genere, si prin bonbónele den maltu pentru peptu (Brustmalzbonbons) inventate de densulu in deosebi, s'a constatatu prin multe mfi de adevérinție. *Manifestări:* „A Dtale zaharicale de maltu si bonbónele de maltu pentru peptu s'au doveditu tare vindecatórie pentru bóle catarale si de peptu.“ Weinschenk, supra medicu regescu alu casei de invalidi în Stolp. — „De locu dupa decursu de o septemana“ (dupa ce s'au folositu bonbónele de maltu pentru peptu cu ciocolată de maltu pentru sanetate la tusa tare si durabila, candu intrase o slabitune tare ingrigitória) „am sentitu o usiurare de care mai nainte neci candu n'aveam parte; tusa încetase tare bine si plnmanile s'au insanetosiatu. La patienti d'asemene bóla am observatu totu acele rezultate favorabile. Dr. G. M. Sporer (consiliariu c. reg. guvernialu etc.) în Abbaziă, (langa Fiume.)

Spre luare a minte.

Se face luare a minte la marfa falsificata si imitata, si publiculu e rogatu se bage bine séma la subserierea si sigilulu fabricantelu, si unde acestea lipsescu se se napoicze marfa.

1—1/3